

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ АКАДЕМІКА ВАСИЛЕНКА ПЕТРА МЕФОДІЙОВИЧА – ЯСКРАВИЙ ПРИКЛАД САМОВІДДАНОГО СЛУЖІННЯ НАРОДУ

*(Фонди Музею історії ХНТУСГ імені Петра Василенка
розповідають)*

«Особистість Петра Мефодійовича являє собою унікальний феномен: як із звичайного хлопця з бідної селянської родини може сформуватись видатний вчений. Для цього, як відомо, треба мати в наявності чотири передумови: природні здібності, відповідне виховання, працьовитість і можливість одержати ... освіту»

П.М.Василенко — вчений світового рівня, гордість українського народу.

Академік П.М.Василенко зробив вагомий внесок у розвиток землеробської механіки, механізації, електрифікації та автоматизації сільського господарства, підготовку інженерних та наукових кадрів. Його наукові книги видані у багатьох країнах світу, монографія „Автоматизация процессов сельскохозяйственного производства» увійшла до Міжнародного фонду ООН, його біографія надрукована у сьомому виданні Міжнародного довідника видатних людей минулого тисячоліття, виданого Американським Біографічним Інститутом (АВІ).

З присвоєнням нашому університету імені видатного вченого Петра Мефодійовича Василенка в Музеї історії було створено його спеціальний фонд. Фонд поки що невеликий, але вже зараз містить досить цінні документи і матеріали, які можуть бути використані для проведення виховних заходів зі студентами. Особливо цінне доповнення було зроблено учнем Василенка П.М., доктором технічних наук, професором кафедри економіки та маркетингу Басиним Володимиром Самойловичем у травні 2007 р. Перелік подарованих документів включає 9 найменувань. Серед них, звичайно, найбільшу цінність мають рукописні документи. Наприклад, на кількох листах написано перший варіант плану кандидатської дисертації Басіна В.С., складений академіком Василенком П.М. ще 21 жовтня 1964 року. Також рукопис листа академіка Василен-

ка П.М. Басіна В.С. від 20 листопада 1965 р., в якому він повідомляє свого учня про приємну для нього новину.

Серед наданих матеріалів друкований текст доповіді на пленарному засіданні конференції ВАСГНІЛ, присвяченій 100-літтю зо дня народження академіка В.П.Горячкіна та рукописні доповнення до доповіді. На цій ювілейній конференції його було нагороджено Золотою медаллю ім. В.П.Горячкіна. Також фонд академіка поповнився його книгою «Теория движения частицы по шероховатым поверхностям сельскохозяйственных машин» із посвятою «Глубокоуважаемому Владимиру Самойловичу Басину. 13.XI.64». Тепер ми у музеї маємо невеличку бібліотеку праць відомого вченого.

Академік Василенко П.М. не тільки видатний вчений. Він був науковим керівником, організатором, вчителем для багатьох своїх учнів. У колективній монографії «Наукова школа академіка Василенка П.М.» учні та послідовники академіка згадують: «... йому були притаманні природна обдарованість, любов до науки і відданість їй, цілеспрямованість і безмежна працездатність, сміливість, передбачуваність, уміння розпізнавати нове, скромність, наукова етика, висока вимогливість до себе і учнів. Він володів різнобічними знаннями, інтуїцією, ерудицією, чарівністю, доброзичливістю, умінням підтримати ініціативу і спрямувати роботу, користувався високим авторитетом серед учених».

З ініціативи його учнів, віддаючи шану цій великій людині, в Україні започатковано проведення міжнародних науково-практичних конференцій «Сучасні проблеми землеробської механіки». Сам академік Василенко був ініціатором і організатором багатьох наукових конференцій та нарад з проблем механізації та автоматизації сільськогосподарського виробництва, керівником науково-методичних семінарів в УСГА, УНДІМЕСГ, УкрЦВТ, УААН, виступав перед науковцями та викладачами. Професором В.С. Басиним передано до фонду Василенка П.М. програму лекції «Вопросы общей методики научных исследований в области сельскохозяйственной техники», яка була прочитана в м. Харкові в УкрНДІСГМ. Взагалі Василенко П.М. приділяв значну увагу розробці основ наукових досліджень, методиці досліджень у галузі сільськогосподарської техніки. Його праці з цієї проблеми є цікавими і корисними не тільки для науковців технічного напрямку, а і для дослідників - гуманітаріїв. Такий інтерес виникає і до книги, що також входить до фонду академіка, «Основы научных исследований. Механизация сельского хозяйства», яка вийшла друком у 1985 році у співтворстві із видатним учнем, академіком УААН, РАСГН і УНУ Л.В.Погорілим.

Значною мірою досягнення науковців у галузі вдосконалення сільськогосподарських машин та механізмів зобов'язані механіко-математичним дослідженням корифея землеробської механіки. Одним із перших у світі академік П.М.Василенко почав широко використовувати механіко-математичні методи щодо досліджень в області сільськогосподарської техніки — моделювання, оптимальних рішень, лінійного та динамічного програмування, використання методів аналітичної механіки, принципів варіаційного числення, теорій випадкових функцій, надійності та стійкості, елементів кібернетичної математики тощо.

Фонд вченого світового рівня П.М.Василенка поки що нараховує два десятки документів (листів, книг, запрошень, рукописів статей тощо). Але ми маємо надію на те, що з часом він поповниться новими документами. Ми запрошуємо всіх свідомих вчених, науковців, працівників бібліотек, учнів видатного вченого сприяти нам у цьому.

Москальова Н.П.,

канд. іст. наук, доцент, директор Музею історії ХНТУСГ імені Петра Василенка